

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת נצבים וילך

תשפ"ו

(שנה ט', גליון מס' 451)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

השיעור השבועי מתקיים בכל יום שלישי **באמצעות הזום**

לקבלת קישור כניסה:

052-719-1965 / 055-557-0895

זמן תחילת השיעור:

שעון קיץ - 20:30

שעון חורף - 20:00

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה לכתובת: k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גיליון שבועי"

פרשת נצבים וילך התשפ"ו

"רבות רעות צדיק"

א. "אתם נצבים היום כלכם, לפני יהוה אלהיכם, ראשיכם שבטיכם - זקניכם ושטריכם, כל איש ישראל", (פרשת "נצבים". דברים, כט' - ט').

"לעבדך, בברית יהוה אלהיך, ובאלתו, אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום", (פרשת "נצבים". דברים, כט' - יא').

"הנסתרת ליהוה אלהינו, והנגלת לנו ולבנינו, עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת", (פרשת "נצבים". דברים, כט' - כח').

"ושבת עד יהוה אלהיך, ושמעת בקלו, ככל אשר אנכי מצוך היום, אתה ובניך, בכל לבבך ובכל נפשך", (פרשת "נצבים". דברים, ל' - ב').

"ויאמר יהוה אל משה, הנך שכב עם אבותיך, וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ, אשר הוא בא שמה בקרב, ועזבני, והפר את בריתי, אשר כרתי איתו. וחרה אפי בו ביום ההוא, ועזבתים, והסתרתני פני מהם, והיה לאכל, ומצאהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא - הלא על כי אין אלהי בקרבי, מצאוני הרעות האלה. ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, על כל הרעה אשר עשה, כי פנה אל אלהים אחרים", (פרשת "וילך". דברים, לא', טז' - יח').

ב. על מאמר הכתוב בפרשתנו ¹, אתם נצבים היום כלכם, לפני יהוה אלהיכם, ראשיכם שבטיכם - זקניכם ושטריכם, כל איש ישראל", דרשו רבותינו ז"ל ²:

"אמר חזקיה בנו של רבי חניא -

למה נסמכה פרשה זו לפרשת קללות?

¹ דברים, כט' - ט'.

² מדרש תנחומא, (אות א').

לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתים, שנאמרו בפרשה זו³, חוץ
מארבעים ותשע שנאמרו בתורת כהנים⁴,
מיד הוריקו פניהם, ואמרו: מי יכול לעמד באלו?
מיד קרא אותן משה והיה מפיוסו,
מה כתיב למעלה מן הענין?
ויקרא משה אל כל ישראל וגו'⁵, 'המסות הגדלת' וגו'⁶, 'ותבאו אל המקום הזה'
וגו'⁷.
ואתם, לא שמעתם בקולי,
ואמרתי לפני דברים שאתם חיבין עליהם כליה, ולא עשיתי אתכם כליה,
שנאמר⁸, 'אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך' וגו'.
ולא עוד, אלא שאמרתי לעגל, 'אלה אלהיך' ישראל'⁹.
ואם תאמר: מפני מה הגוים נתחייבו כליה, ואנו קימין?
לפי שבשעה שבאו עליהן יסורין, מבצטים בהן ואינם מזכירין שמו של הקדוש
ברוך הוא,
שנאמר¹⁰, 'שפך חמתך אל הגוים, אשר לא ידעוך' וגו'.

³ היינו:

פרשת "כי תבוא".

⁴ היינו:

פרשת "בחוקותי".

⁵ דברים, כט' - א'.

⁶ דברים, כט' - ב'.

⁷ דברים, כט' - ו'.

⁸ תהלים, קו' - ז'.

⁹ שמות, לב' - ד'.

אָבֵל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהִיסוּרִין בָּאִין עָלֵיהוּ, הוּן נִכְנָעִין וּמִתְפַּלְלִין,

שְׁנֵאמַר ¹¹, 'צָרָה וַיִּגּוֹן אֶמְצָא' וְגו'.

לְפִיכָךְ, אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: **אֵף עַל פִּי שֶׁקָּלְלוּת הִלְלוּ בָּאוֹת עֲלֵיכֶם, הֵן מַעֲמִידוֹת אֶתְכֶם,**

וְכֵן הוּא אֹמֵר ¹², 'לִמְעַן עֲנֶתְךָ, וּלְמַעַן נִסְתַּדְּךָ' וְגו'.

וְכֵן אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל: **אֵף עַל פִּי שֶׁהִיסוּרִין הִלְלוּ בָּאִין עֲלֵיכֶם, יֵשׁ לָכֶם עֲמִידָה.**

לְכָךְ נֵאמַר ¹³, 'אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם'."

ג. במסכת סנהדרין ¹⁴, נחלקו רבותינו ז"ל, ביסוד דין "עֲרֵבוּת", מאימתי התחייבו בה:

דעת רבי יהודה -

שִׁמְשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה, הִתְחַיְּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲבִירוֹתֵיהֶם שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲךָ רַק עֲבוּר הַעֲבִירוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּגָּלוּי,

בְּרֵם, מִשְׁעָה שֶׁעֲבָרוּ אֶת הִירְדֵּן, הוֹסִיפוּ לַהֲתַחֲיִיב, אֵף עַל הַעֲבִירוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּסֵּתֶר.

וְדִין זֶה, נִלְמַד, מִן הַפְּסוּק הָאֶמּוֹר בַּפֶּרֶשֶׁת ¹⁵, "הִנֵּסְתָּרְתָּ לִיחַזֵּה אֱלֹהֵינוּ, וְהִנֵּגְלַת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ, עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת",

שֶׁמִּכּוּוֹן שֶׁבִּסְפֵּר הַתּוֹרָה, יִשָּׁן נִקּוּדוֹת מֵעַל הַמִּילִים "לָנוּ וּלְבָנֵינוּ, עַד" -

¹⁰ תהילים, עט' - ו'.

¹¹ תהילים, קטז', ג' - ד'.

¹² דברים, ח' - טז'.

¹³ דברים, כט' - ט'.

¹⁴ מג' ע"ב.

¹⁵ דברים, כט' - כח'.

באו נקודות אלו, ללמד, שבשעה שעברו את הירדן, הוסיפו להתחייב, אף על העבירות שבסתר¹⁶.

מאידך, דעת רבי נחמיה -

שכל זמן שלא עברו עם ישראל את הירדן, הם לא היו חייבים כלל ועיקר בעבירותיהם של הכלל,

וכשעברו את הירדן, התחייבו, רק על העבירות שבגלוי,

ברם, על עבירות שבסתר, לא יתחייבו לעולם¹⁷.

ובעניין ערבות זו, מצינו במדרש¹⁸ :

"תני חזקיה, 'שה פזורה ישראל'^{19 20},

נמשלו ישראל לשה -

מה שה הזך לוקה על ראשו או באחד מאבריו, וכל אבריו מרגישין,

כך הן ישראל, אחד מהן חוטא, וכלן מרגישין.

'האיש אחד יחטא'²¹ -

תני רבי שמעון בר יוחאי, משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה, נטל אחד מהן מקדח, והתחיל קודח תחתיו,

אמרו לו חביריו: מה אתה יושב ועושה?

אמר להם: מה אכפת לכם, לא תחתני אני קודח?

אמרו לו: שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה".

¹⁶ ועיין עוד בדברי רש"י, ובדברי התוספות, בהרחבה.

¹⁷ ויעיין עוד במסכת סוטה, לז' ע"ב.

¹⁸ ויקרא רבה, פרשה ד', ו'.

¹⁹ ירמיה, נ' - יז'.

²⁰ "שה פזורה ישראל אריות הדיחו, הראשון אכלו מלך אשור, וזה האחרון עצמו נבוכדראצר מלך בבל".

²¹ במדבר, טז' - כב'.

וסיבת הדבר, היא :

משום שעם ישראל, עָרַב עִם כָּל כָּלל ישראל, על כל דרכיו, ואינו כשאר אומות העולם, שכל אחד ואחד מהם, הוא יְשׁוּת בפני עצמו.
והנה, ב"חטא העגל" מצינו, שרק שלושת אלפי איש ²² - חטאו בפועל, וכפי שהעידה התורה הקדושה ²³, "וַיִּפֹּל מִן הָעָם ... כְּשִׁלְשֹׁת אֲלָפֵי אִישׁ".
ואף על פי כן, מצינו, שרצה הקדוש ברוך הוא לכלות את כלל ישראל, וכמאמר הכתוב ²⁴, "וַיַּעֲתָה הַנִּיחָה לִּי, וַיִּחַר אַפִּי בָהֶם, וַאֲכַלְסָם, וַאֲעַשֶׂה אוֹתָם לְגוֹי גָּדוֹל".

וסיבת הדבר, היא :

שאף על פי שאותם שלושת אלפים היו מן הערב רב, שפגמו במחשבתם על ידי עבודה זרה, וזאת, במה שרצו הנהגה של הנהגת הטבע ²⁵,
מכל מקום, היות ועם ישראל, עָרַב וקשור אחד בחבירו, רצה הקדוש ברוך הוא, לגזור חלילה וחס - גזירת כליה על כל כלל ישראל.

והנה, במסכת שבת ²⁶, מצינו :

"כל שאפשר למחות באנשי ביתו, ולא מיחה, נתפס על אנשי ביתו.

באנשי עירו, נתפס על אנשי עירו.

בכל העולם, נתפס על כל העולם כולו.

אמר רב פפא : והני דבי ריש גלותא, נתפסים על כולי עלמא".

ובטעם הדבר, ביאר רבינו המהר"ל זיע"א מפראג ²⁷ :

²² יעו"ין ב"אבן עזרא", שהם היו חצי עשירית - עשירית שבמחנה.

²³ שמות, לב' - כח'.

²⁴ פסוק י'.

²⁵ יעו"ין רמב"ן ו"אבן עזרא".

²⁶ נד' ע"ב.

"פירוש, כל ישראל ערבים זה בזה - בשביל שהם עם אחד,
מה שלא תמצא בשום אומה, שאינם עם אחד כמו שהם ישראל.
ודומים לאדם אחד, שאם יש מכה באחד מאבריו, שכולם מרגישים, בעבור שהם
גוף אחד,
וכן כאשר אחד מישראל עובר עבירה, מרגישין בחטא זה כל ישראל, שהם כמו
אדם אחד, כי הם עם אחד.
וכאשר יש בידו למחות, אז נתפס על כל הדור, שאז הוא דומה לאבר הראש²⁸ -
כמו הלב,
ואם אין אותו האבר פועל פעולתו,
והוא יוצא ממה שנברא, לתת קיום אל שאר איברים,
והרי כל המכשול תלוי בו, במה שנברא אותו אבר לקיום הכל.
ולפיכך, כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה, נתפס על עוון אותו איש, כיון שיש
בידו למחות,
שכן סידר ה' יתברך, שיהיה מקיים הכל, וכאשר אינו עושה מקלקל הכל,
וכמו שתמצא באדם גם כן, כי לפעמים מקבל אבר אחד קלקול, ודבר זה גורם
מכה וכאב לאבר הראשי".
עוד מצינו בגדרי עֲרְבוּת, שאדם יכול להוציא את חבירו, בקיום המצוות שחייב
בהם, וכפי שכתב הריטב"א²⁹ :
"אף על פי שהמצוות מוטלות על כל אחד, הרי כל ישראל ערבים זה לזה,
וכלם כגוף אחד,

²⁷ בספרו הקדוש "נתיבות עולם", (חלק ב'. נתיב התוכחה, פרק ב', בד"ה "ובפרק").

²⁸ דהיינו:

הראשי.

²⁹ ראש השנה, כט' ע"א.

וכערב, הפורע חוב חבירו" ³⁰.

והנה, כתב הגה"ק רבינו חיים ויטאל זיע"א ³¹:

"דע, כי כל ישראל, סוד גוף אחד של נשמת אדם הראשון, כנודע אצלינו ...

וכל אחד מישראל, הוא איבר פרטי,

כי זה הערבות, שאדם ערב בשביל חבירו, אם יחטא.

ולכן, נוהג מורי זללה"ה - לומר פרטי הווידוים כולם, אפילו שלא היה בו ...

ולכן תקנו בלשון רבים, חטאנו וכו', ולא חטאתי, כי כל ישראל גוף אחד.

לכן, אף על פי שאין בו אותו עוון, ראוי להתוודות,

כי כשעשהו חבירו, כאלו עשהו עצמו ...

כי מה שחטא אחד, נחשב כאלו חטאו ביחד, מצד ערבות נשמות".

ד. על מאמר הכתוב בפרשת "עקב" ³², "וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל
מִעֲמֶךָ, כִּי אִם לִירְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו, וּלְאַהֲבָה אוֹתוֹ, וְלַעֲבֹד אֶת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ", דרשו רבותינו ז"ל ³³:

"תניא, היה רבי מאיר אומר -

חייב אדם לברך מאה ברכות, בכל יום!

שנאמר ³⁴, "וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מִעֲמֶךָ".

³⁰ ובכך, ביאר רבינו זיע"א, את הדין - "אף על פי שאינו יצא, מוציא".

שהאדם יכול להוציא את חבירו, ידי חובת המצוות,

אף שהוא בעצמו, קיים כבר את אותה המצווה.

כיוון, שבדין "ערבות", נתחדש, שהחוב שמוטל על חברי, נחשב גם כן לחוב שלי.

³¹ בספרו הקדוש "טעמי המצוות", (פרשת "קדושים", מצוות "ואהבת לרעך כמוך").

³² דברים, י' - יב'.

³³ מנחות, מג' ע"ב.

³⁴ דברים, י' - יב'.

ופירש בזה רש"י הקדוש :

"קרי ביה מאה",

והיינו :

שמילת "מה", נדרשת למילת "מאה",

וממילא, אנו למדים, שצריך האדם לברך מאה ברכות בכל יום.

ובפירוש בעלי התוספות זיע"א, הביאו לפירוש רבינו תם זיע"א :

"דהוי מלא, ויש מאה אותיות בפסוק",

והיינו :

שכאשר מילת "שאל", נכתבת בכתב מלא - "שואל", עולים מניין האותיות

שבפסוק למניין 100,

וממילא, אנו למדים, שצריך האדם לברך מאה ברכות בכל יום.

ובפירושם השני, כתבו בעלי התוספות זיע"א :

"ד-מה', עולה בא"ת ב"ש מאה",

והיינו :

שבאותיות א"ת ב"ש ³⁵, מילת "מה" מוחלפת למילת "צי",

³⁵ היינו:

א' - ת'.

ב' - ש'.

ג' - ר'.

ד' - ק'.

ה' - צ'.

ו' - פ'.

ז' - ע'.

ח' - ס'.

ומניינה, עולה בגימטריא למניין 100

וממילא, אנו למדים, שצריך האדם לברך מאה ברכות בכל יום.

ודין זה, נפסק להלכה ב-"שולחן ערוך"³⁶ :

"חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות, לפחות".

ויעויין בספר "המנהיג"³⁷, שכתב בעניין דין זה :

"ודבר זה, מסורת בידינו, מאבותינו למשה בסיני, שיש עלינו לברך מאה ברכות בכל יום,

מן התורה, ומן הנביאים ומן הכתובים.

מן התורה, מניין?

דתניא ב-'מנחות' פרק 'התכלת'³⁸, רבי מאיר אומר : **חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום.** שנאמר³⁹, וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁאֵל מֵעַמּוֹךְ, כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה'. **אל תיקרי 'מה', אלא מאה ...**

מן הנביאים, מניין?

שנאמר⁴⁰, **'נאם דוד בן ישי, ונאם הגבר הקם על'**⁴¹, ודרשו רבותינו ז"ל⁴² : **כשהודיעו לדוד שהיו מתים בירושלים מאה בכל יום, עמד ותיקן להם מאה ברכות.**

ט' - נ'.

י' - מ'.

³⁶ אורח חיים, סימן מו', סעיף ג'.

³⁷ דיני תפילה, עמודים כז'-כח'.

³⁸ מג' ע"ב.

³⁹ דברים, י' - יב'.

⁴⁰ שמואל ב', כג' - א'.

⁴¹ היינו:

מילת "על", עולה בגימטריא למניין 100.

ונראין הדברים -

שאחר שיסדן משה רבינו ע"ה, שכחוס,

וחזר דוד, ויסדס, לפי שהיו מתים ק' בכל יום.

מן הכתובים, מניין?

שנאמר ⁴³, 'הִנֵּה כִּי כֵּן יִבְרָךְ גִּבּוֹר, יֵרָא ה' ⁴⁴.

ושוב שכחוס, וחזרו חכמי התלמוד, ויסדוס".

ה. על מאמר הכתוב ⁴⁵, "כִּרְמִי שְׁלִי לִפְנֵי, הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֹמֹה, וּמֵאֲתִים לְנֹטְרִים
אֶת פְּרִי", כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ⁴⁶ :

"אח"י ⁴⁷ - הראשונים ⁴⁸ פירשו, 'הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֹמֹה, וּמֵאֲתִים לְנֹטְרִים אֶת פְּרִי',

כי הנה בפרק 'כיסוי הדם' ⁴⁹, מוכח, דשכר ברכה עשרה זהובים,

ורבואתא קמאי, אסמכוה אקרא: כגון, 'כֹּפֶּה אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב' ⁵⁰, 'כֹּפֶּה גִּימְטְרִיא
ק',

כל אחד מ-ק' ברכות, עֶשְׂרֵה זָהָב'.

⁴² במדבר רבה, פרשה יח', כא'.

⁴³ תהילים, קכח' - ד'.

⁴⁴ היינו:

המילים "כי כן", עולים בגימטריא למניין 100.

⁴⁵ שיר השירים, ח' - יב'.

⁴⁶ בספרו הקדוש "נחל אשכול", (שיר השירים, ח' - יא').

⁴⁷ היינו:

"אמר חיים יוסף".

⁴⁸ כן כתב בספר "הרוקח", (הלכות ברכות, סימן שכ').

⁴⁹ חולין, פז' ע"א.

⁵⁰ במדבר, ז' - יד'.

ולפי זה: ק' ברכות, שכן אלף זהובים.

וכאשר ביום שבת יש חסרון כ' ברכות⁵¹, יש להשלימם בברכות - על הפירות⁵²,⁵³

כמו שמצינו ב-'מנחות'⁵⁴, רב חויא בריה דרב אויא, טרח, וממלי להו באספרמקי ומגדי.

וזה רמז 'האָלף לךְ שְׁלֹמֶה', כלומר, אלף זהובים לך המלך שלמה - מלך שהשלוש שלו⁵⁵, לתת לאיש המברך ק' ברכות בכל יום.

וכי תימא, בשבת חסרים כ'?

לזה אמר, 'ומאתים לנטרים את פרי', דמשלימם בפירות. עד כאן דברי הראשונים.

ו. כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א⁵⁶:

"ב-'מנחות', דף ג"ס, תניא: היה רבי מאיר אומר, חייב אדם לברך ק' ברכות בכל יום. שנאמר⁵⁷, 'ועתה ישראל, מה ה' אלהיך שאל מעמך, כי אם ליראה'. אל תקרי 'מה', אלא מאה.

ורבותינו ז"ל דרשו⁵⁸: אין 'ועתה', אלא תשובה.

ואיך יתקשרו דרשות אלו?

⁵¹ כן כתב ה-"בית יוסף", (אורח חיים, סימן מו', סעיף ג').

⁵² יעויין בדברי השולחן ערוך, (אורח חיים, סימן רפד', סעיף ג').

⁵³ יעויין בדברי השולחן ערוך, (אורח חיים, סימן רצ', סעיף א').

⁵⁴ מג' ע"ב.

⁵⁵ שיר השירים רבה, פרשה ג', א' (ו').

⁵⁶ בספרו הקדוש "כסא דוד", (דרוש כ', ד"ה "אמרת אקדמה").

⁵⁷ דברים, י' - יב'.

⁵⁸ בראשית רבה, פרשה כא', ו'.

גם נבין מאמרם ז"ל, ב-תנחומא פרשת 'קרח' ⁵⁹ : 'וַיִּנָּאם הַגָּבֶר הַקָּס עָלַי ⁶⁰ , יְעֲלֵי
בְּגִימָטְרִיא מֵאָה. כנגד ק' ברכות, שבכל יום היו מתים מישראל ק' אנשים, בא דוד
ותיקן ק' ברכות וכו', כיון שתיקנם, נעצרה המגפה.
ובשילהי מועד קטן ⁶¹ , דרשו: 'וַיִּנָּאם הַגָּבֶר הַקָּס עָלַי ⁶² , שהקים עולה של תשובה.
ואיך יתקשרו דרשות אלו?

גם רבינו אפרים, בפירושו על התורה - כתב יד, פרשת 'נצבים', כתב: 'וְשִׁבְתָּ עַד
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ, כָּכָל אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצִוֶּה הַיּוֹם, אֶתְּהָ וּבְנֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ
וּבְכָל נַפְשְׁךָ' ⁶³ , גימטריא מאה. שהמברך ק' ברכות בכל יום, בכוונת הלב, מגיעות
עד ה', שהמלאך עושה אותם עטרה וכו'. עיין שם.

ויש להבין, מה קשר עם 'וְשִׁבְתָּ'?

ואפשר -

**כי הנה נודע, כי כל התורה והמצווה שאדם עושה ברשעו, הולך הכל לסטרא
אחרא, ותפילתו תהיה לחטאה, גם ברכות בעמק הבכה.**

וכתבו ז"ל: דאחד מת לפני זמנו, ואחר יב' חודש, אמר בחלום, שהיו דנין אותו על
שלא היה מדקדק בברכת המוציא וברכת מזון וברכת הנהנין, ובכוונת הלב,

וב-יב' חודש, דנוהו בגיהנם בדינים חמורים,

ואחר יב' חודש, חוץ לגיהנם, בדינים קלים,

ויחרד האיש, וילפת, וחרדה ילבש,

⁵⁹ אות יב'.

⁶⁰ שמואל ב', כג' - א'.

⁶¹ טז' ע"ב.

⁶² שמואל ב', כג' - א'.

⁶³ דברים, ל' - ב'.

כי הנה מוכח מדברי רבואתא קמאי, כי המברך ק' ברכות, ניצול מגיהנם, כי צח' ברכות מדברי סופרים, והשתיים מדאורייתא - ברכת המזון ברכה א' וברכת התורה,

ו-צח', גימטריא גיהנם, דניצול מגיהנם,

ומי שאינו מדקדק בברכות, ולאומרן בכוונה, נידון בגיהנם על זה,

ולא סגי, ד-ק' ברכות אין מצילין אותו מגיהנם, אלא, שנידון בעבורם בגיהנם.

ומי שיש לו לב, יקרע ל-יב' קרעים, דעושה המצוות ומתפלל התפילות, ומברך ק' ברכות, ויקו לצדקה והנה צעקה, וגורם לו סכלותו לעשות הכל בלי לב, ולברך חצי ברכה והחצי דברי בל"ע לבלע ולהשחית.

ואוי ואבוי למי שאינו מדקדק במעשיו, לעבוד את ה' את העבודה תמה ונקיה.

ועל פי זה, יבוא הקשר אמיץ, ובטרם ירמוז הכתוב מאה ברכות, כתיב ⁶⁴, 'וְעֵתָה יִשְׁרָאֵל',

ואמרו רבותינו ז"ל ⁶⁵, אין 'וְעֵתָה', אלא תשובה,

דצריך לשוב בתשובה, ולהתחרט מחטאיו בכל סדר התשובה,

ואז בשם 'ישראל' יכונה, ישר עם א-ל, ועם קדושים נאמן.

ואחר זה רמז מאה ברכות, 'מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׂאֵל מֵעַמּוֹךְ' ⁶⁶, אל תקרי 'מָה', אלא מאה,

והיינו, ברכות.

'כִּי אִם לִיִּרְאָה' וכו' ⁶⁷: דה-ק' ברכות, הם עיקר גדול,

כשיקדים תשובה לפניהם ויראה אחריהם, אז ה-ק' ברכות בשמים ממעל לחש"ב,

⁶⁴ דברים, י' - יב'.

⁶⁵ בראשית רבה, פרשה כא, ו'.

⁶⁶ דברים, י' - יב'.

⁶⁷ דברים, י' - יב'.

וזה שנאמר ⁶⁸ : 'וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁאֵל מֵעַמּוֹךְ, כִּי אִם לִיְרָאָהּ וכו', ואתי קרא בקשר אמיץ.

ובזה ניחא קרא, 'וַיָּאֵם הַגִּבֹּר הַקָּס עָלַי' ⁶⁹, ד-דוד ע"ה שראה המשחית בעם, שהיו מתים מאה בכל יום, כרועה עדרו ירעה, הקים עולה של תשובה ⁷⁰, ותיקן ק' ברכות,

דאחר התשובה, ק' ברכות מועילות ומצילות, אם יברכו כתיקונן, ואם לאו, נדדו הלכו, ונענשים עליהם, כמבואר.

ובזה ניחא, 'וַיִּשְׁכַּת עַד ה' ⁷¹, לפי רמז רבינו אפרים".

ז. בביאור סוד מניין "ארבע מאות" וסוד מניין "מאה ברכות", כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ⁷², בהקדמתו להלכות על פרשת "בלק" - ב-"שנה ראשונה":

"אמרו רבותינו ז"ל ^{73 74}, 'חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום'.

וזו היא תקנת דוד הע"ה, על ידי מעשה שהיה,

שהיו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל, ולא היו יודעים על מה ועל מה היו מתים,

עד שחקר, והבין ברוח הקודש,

ותיקן לברך מאה ברכות בכל יום, וסר המוות ⁷⁵.

⁶⁸ דברים, י' - יב'.

⁶⁹ שמואל ב', כג' - א'.

⁷⁰ מועד קטן, טז' ע"ב.

⁷¹ דברים, ל' - ב'.

⁷² בספרו הקדוש "בן איש חי".

⁷³ מנחות, מג' ע"ב.

⁷⁴ וכן נפסק להלכה בטור ובשולחן ערוך (אורח חיים, סימן מו', סעיף ג').

⁷⁵ במדבר רבה, פרשה יח', כא'.

ורמז לדבר ⁷⁶, 'וּנְאָם הַגִּבֹּר הַקָּס עָלַי' - בגימטריא מאה ⁷⁷.

ואמרו רבותינו ז"ל ⁷⁸ -

סֶמֶךְ לַמָּאָה בְּרֻכּוֹת מִן הַתּוֹרָה, בַּפְּסוּק ⁷⁹, 'וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁאֵל
מֵעַמְּךָ, כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' ,

אל תקרי 'מה', אלא מאה.

והן הן מאה ברכות, שהם ליראה את ה' ולאהבה אותו, ולזכרו תמיד, על ידי
המאה ברכות שמברך בכל יום.

ונראה לי בסייעתא דשמיא, הטעם שהועיל תיקון ק' ברכות, להכניע הסטרא
אחרא - דרגא דמותא, וסר המוות -

כי ידוע, דבסטרא אחרא, יש ת' כוחות,

בסוד ⁸⁰, 'וַיֵּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב, לֵאמֹר, בָּאנוּ אֶל אַחִיךָ אֶל עֲשׂוֹ, וְגַם הִלֵּךְ
לְקִרְאָתְךָ, וְאַרְבַּע מָאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.

והם מספר 'רע עין' ⁸¹...

והנה, במאה ברכות, יש מאה אזכרות ⁸²,

וכל אזכרה, יש ארבע אותיות, הרי ת' אותיות ⁸³.

⁷⁶ שמואל ב', כג' - א'.

⁷⁷ כן הוא במדרש הנ"ל.

⁷⁸ כך הוא ביאור הגמרא, על פי שיטת רש"י הקדוש (מנחות, מג' ע"ב. ד"ה "מה ה' א-להיך").

⁷⁹ דברים, י' - יב'.

⁸⁰ בראשית, לב' - ז'.

⁸¹ העולים בגימטריא למניין ארבע מאות.

⁸² היינו:

בכל ברכה, יש פעם אחד שם הוי"ה ברוך הוא,

וממילא, במאה ברכות, יש מאה פעמים שם הוי"ה ברוך הוא.

⁸³ היינו:

לכך, במאה ברכות, בְּטַל המוות של מאה אנשים, שכל גוף אחד מהם בנוי בארבע יסודות⁸⁴, שהם ת' יסודות אנשים - שהיו מתים בכל יום,

שזה נמשך, מן ת' כוחות סטרא אחרא, הרמוזים באות ת' של 'מות'."

ח. על מאמר הכתוב בפרשת "עקב"⁸⁵, "וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מִעַמְּךָ, כִּי אִם לִירְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו, וּלְאַהֲבָה אוֹתוֹ, וְלַעֲבֹד אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ", כתבו בעלי התוספות זיע"א⁸⁶:

"לפי שעולה בגימטריא 'מודים' - מאה⁸⁷,

לומר, שכל האומר מודים כהוגן, כאלו קיים מאה ברכות".

והנה, במעלת ברכת "מודים", כתב הגה"ק רבינו אברהם חיים שור זיע"א⁸⁸:

"לפי שהוא יתברך עושה חסד עם כל אדם, בכל יום, ובכל עת, ובכל רגע,

אלא, שאין בעל הנס מכיר בניסיו, סבור עולם כמנהגו הוא נוהג, ואינו מרגיש שכל פסיעה ופסיעה - וכל תנועה ותנועה - וכל נשימה ונשימה הוא ממנו יתברך שמו,

כמו שנאמר⁸⁹, 'מִה' מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ',

וכתיב⁹⁰, 'אֲשֶׁר בָּיְדוּ נַפְשׁ כָּל חַי, וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ'.

בכל שם הוי"ה ברוך הוא, יש ד' אותיות,

וממילא, במאה ברכות, יש ד' מאות תיבות משם הוי"ה ברוך הוא.

⁸⁴ היינו:

ד' יסודות, של עפר - מים - אש - רוח.

⁸⁵ דברים, י' - יב'.

⁸⁶ בפירוש "דעת זקנים".

⁸⁷ היינו:

מילת "מודים", עולה בגימטריא למניין 100.

⁸⁸ בספרו הקדוש "תורת חיים", (בבא קמא, טז' ע"א).

⁸⁹ תהילים, לז' - כג'.

והיה מן הראוי, שיודה האדם ויברך, בכל עת ובכל רגע, על כל פסיעה ותנועה ונשימה,

כמו שאמרו חכמים ⁹¹ : 'כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה' ⁹², על כל נשימה ונשימה, חייב אדם להלל י-ה.

וכל מי שאינו מעלה על ליבו, בכל רגע, שהכל מאיתו יתברך, אלא עולם כמנהגו נוהג, הרי הוא ככופר בו חס ושלוש.

ולפי שהוא מן הנמנע, שיעמוד אדם מן הבוקר ועד הערב, ויתן שבח והודאה על כל פסיעה ונשימה ותנועה,

וכל שכן, רוב בני העולם, הולכים תמיד אחרי הבלי העולם הזה, באסיפת ממון וכיוצא בזה.

ואפילו הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה והודאה, אמרו חכמים ⁹³, דהוי כאילו מעל, וגוזל לכנסת ישראל,

שנאמר ⁹⁴, 'לֹא הָאָרֶץ וְגו'.

ולזאת, המציאו אנשי כנסת הגדולה תקנה, ויסדו לומר בכל תפילה - ערב ובוקר וצהריים, ברכת הודאה,

כדי שיכלול אדם בהודאה אחת, את כל הנשימות, וחסדים ונפלאות, שהוא יתברך עושה עמו בכל רגע,

ויוצא ידי חובת כולן, בבת אחת, בהודאה אחת.

⁹⁰ איוב, יב' - י'.

⁹¹ דברים רבה, פרשה ב', לז'.

⁹² תהילים, קנ' - ו'.

⁹³ ברכות, לה' ע"ב.

סנהדרין, קב' ע"א.

⁹⁴ שמות, ט' - כט'.

ולזה, יסדו לומר: מודים אנחנו לך וכו', על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך,

דהיינו, על כל נשימה ונשימה,

ועל נסיד שבכל יום ויום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב ובוקר וצהרים וכו'.

ולכך, תיקנו לשחות בברכה זו, כמנהג בשר ודם המודה לחבירו דבר, הוא שוחה ומנענע לו בראשו.

וכדאשכחן ב-ר' ישמעאל⁹⁵: **כשאמר ליה ברכני, נענע לו בראשו,**

ופירש רש"י ז"ל: כמודה בדבר.

ולחכי, בכל מקום הודאה, מצינו השתחוואה,

כמו שנאמר⁹⁶: **'אֲשַׁתְּחֶנָּה אֶל הַיָּכָל קִדְשָׁךְ, וְאֹדָה אֶת שְׁמֶךְ, עַל חֲסִדֶּיךָ,**

ובדניאל⁹⁷: 'וְזָמְנִין תִּלְתָּה בְּיוֹמָא, הוּא בִּרְךְ עַל בְּרָכוֹהִי, וּמְצִילָא וּמוֹדָא,

ואמרו חז"ל: במקדש, על כל הודיה השתחווייה.

שכל העומד בקומה זקופה, ככופר בדבר הוא, ואין הודאתו הודאה,

כדאשכחן בדתן ואבירם: שכפרו בתורת משה,

כתיב בהו⁹⁸, **'יִצְאוּ נִצָּבִים' - בקומה זקופה⁹⁹.**

ואמרו במדרש רבה¹⁰⁰: **על הנחש, כשבא לפתות את חוה, בא בקומה זקופה,**

לפי שבא לכפור בו יתברך, ולכך נענש במידה - ללכת שחוח,

⁹⁵ ברכות, ז' ע"א.

⁹⁶ תהילים, קלח' - ב'.

⁹⁷ דניאל, ו' - יא'.

⁹⁸ במדבר, טז' - כז'.

⁹⁹ כן כתב רש"י הקדוש, שם.

¹⁰⁰ "אבות דרבי נתן", (נוסחא א', פרק א').

שנאמר ¹⁰¹, 'על גִּחְנֹךְ תִּלְדֶּךָ',

דרגלים היו לו, ונקצצו.

ואפשר לומר: דמהאי טעמא, מי שאינו כורע ב-'מודים', שדרו נעשה נחש ¹⁰²,

דכיוון שעומד בקומה זקופה, ואינו כורע ומתכווין להודות לו יתברך על כל חסדיו,
הרי הוא ככופר בו יתברך,

ואומר לא הוא!

והרי הוא כמודה לדעת הנחש הקדמוני, אשר כל הכפירות והדעות החיצוניות
נמשכין ממנו.

כמו שכתבו חז"ל ¹⁰³: יצרו של אדם, מתגבר עליו בכל יום, ומבקש להמיתו,

דהיינו, מיתה נצחית.

לכך, שדרתו נעשה נחש, שאין לו רפואה אפילו לעתיד!

כדאיתא במדרש ¹⁰⁴: הכל מתרפאין, חוץ מנחש.

ונמצא, שעל ידי כן, אין לו חלק לעולם הבא,

דכיוון דשדרתו נעשה נחש, הרי לזו של שדרתו בטל - אשר ממנו יצמח האדם
לעתיד ¹⁰⁵.

ונראה, כי אדם הראשון, נמי, לפי שבתחילה הודה לדברי הנחש, וכפר בו יתברך,

כמו שמצינו בסנהדרין ¹⁰⁶, אדם הראשון, כופר בעיקר היה,

¹⁰¹ בראשית, ג' - יד'.

¹⁰² בבא קמא, טז' ע"א.

¹⁰³ סוכה, נב' ע"א.

קידושין, ל' ע"ב.

¹⁰⁴ בראשית רבה, פרשה כ', ה'.

¹⁰⁵ בראשית רבה, פרשה כח', ג'.

¹⁰⁶ לח' ע"ב.

כלומר, שהוא יתברך איננו עיקר היסוד, חלילה,
אלא, מן העץ אכל וברא וכו', כמו שאמר הנחש,
לכך, נענש גם הוא בקומתו, כנחש שנתמעט קומתו,
והעמידו רק על מאה אמה ¹⁰⁷ !
והיה מן הראוי ללכת שחוח לגמרי, כמו נחש,
אלא, לפי שחזר בתשובה, והודה על כפירתו, ושר 'מזמור שיר ליום השבת' ¹⁰⁸ ,
ופתח ואמר, 'טוב להדות' ¹⁰⁹ ,
פירוש, הודה שהוא יתברך יוצר בראשית,
ואמר, 'כי שפחתני ה' בפעלך' ¹¹⁰ , 'מה גדלו מעשיך ה' ' ¹¹¹ ,
לפיכך, לא נענש כל כך.
ונראה, דהיינו הא דתנן בפרק 'אין עומדין' ¹¹² : 'האומר מודים מודים, משתקין
אותו',
דלפי מה שפירשנו, השוחה במודים בכוונת הלב, הרי הוא מקבל עליו מלכות
שמים, ומודה בו,
לכך, אין ראוי לכופלו, שלא יהא נראה כמקבל חלילה וחס שתי רשויות.
ומהאי טעמא, איתא נמי התם ¹¹³ : 'האומר שמע שמע, משתקין אותו',

¹⁰⁷ סנהדרין, לח' ע"ב.

"ילקוט שמעוני", (פרשת "ואתחנן", רמז תתכז').

רש"י: סנהדרין, ק' ע"א, (ד"ה "קוממיות").

¹⁰⁸ תהילים, צב' - א'.

¹⁰⁹ תהילים, צב' - ב'.

¹¹⁰ תהילים, צב' - ה'.

¹¹¹ תהילים, צב' - ו'.

¹¹² מסכת ברכות, פרק ה' משנה ג'.

דכוונת מודים, וכוונת שמע, חד טעמא אית ליה,

דכי היכי דכל בר ישראל שאינו אומר 'שמע ישראל' בכל יום, הרי הוא ככופר בו
יתברך,

כך מי שאינו אומר בכל יום 'מודים אנחנו לך, שאתה הוא ה' אלהינו' וכו',
בכריעה ובכוונת הלב, הרי הוא ככופר בו יתברך. כדפירשתי".

ט. על מאמר הכתובים בפרשתן ¹¹⁴, "וְחָרָה אָפִי בָּו בַּיּוֹם הַהוּא, וְעִזְבֹּתִים,
וְהִסְתַּרְתִּי פָנֵי מַהֵם, וְהָיָה לְאָכָל, וּמִצָּאָהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת, וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא -
הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקָרְבִּי, מִצָּאוֹנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה. וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנֵי בַּיּוֹם
הַהוּא, עַל כֹּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה, כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים", כתב גאון עוזינו - הרב
חיד"א זיע"א ¹¹⁵ :

"בספר 'לב אריה', פירש משם גדול אחד -

שיש בקללות שבמשנה תורה, אותיות תרעו', כמניין 'רעות',

וכנגדן, הזכיר כו' פעמים, השם, בקללות הנזכרות, שגם כן עולה גימטריא תרעו',
למתק ולהפך הקללות,

וזהו כוונת הכתוב ¹¹⁶, 'רַבּוֹת רָעוֹת צָדִיק, וּמִכְּלָם יִצְיָלוֹנוּ ה' ', רצונו לומר: 'רבות
רעות צדיק' - זה משה רבינו ע"ה, אמר כמניין 'רעות', אבל 'ומכילם יצילנו ה' ' -
כנגדן אמר כו' פעמים ה'.

ובזה פירש הרב 'לב אריה', מה שנאמר 'על כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקָרְבִּי' ¹¹⁷ -

שנסתלק שם ה' שמהפך הקללות, על כן באו הקללות תרעו', כמניין 'רעות'.
ודברי פי חכם חן ...

¹¹³ ברכות, לג' ע"ב.

¹¹⁴ דברים, לא', יז' - יח'.

¹¹⁵ בספרו הקדוש "פני דוד", (פרשת "וילך", אות ג').

¹¹⁶ תהילים, לד' - כ'.

¹¹⁷ דברים, לא' - יז'.

ואפשר לומר, רמז בפסוק 'רבות רעות צדיק'¹¹⁸, הנזכר קצת בסגנון אחר, בדרך מה שכתב בספר 'דרוש שמואל' פרשת 'נצבים' -

דאיתא, כו' שמות שבתפילת יח', להגן מ-כו' שמות שבתוכחות,

ובזה פירש מאמרס ז"ל¹¹⁹: שהיו ישראל מתיראים מהתוכחות, לכך אמר 'אתם נצבים'¹²⁰,

הכוונה, כשתעמדו בתפילת יח', 'לפני ה' אלהיכם'¹²¹, ניצולים,

ד-כו' אזכרות שבתפילה, להגן מהתוכחות. עד כאן דבריו.

ויש להרחיב הדברים -

ד-כו' אזכרות שבתפילה, שהם גימטריא תרעו', הם מגינים על הקללות - שיש בהם תרעו' אותיות.

ולכך, כתיב בתוכחות - כו' פעמים השם¹²², לרמוז: שמי שיכווין ב-כו' אזכרות שבתפילה, ניצול מהקללות,

ש-כו' אזכרות - גימטריא תרעו', מגינים מהקללות - שיש בהם תרעו' אותיות.

ובזה אפשר לומר, בפסוק הנזכר, בהמשך הכתובים: 'צַעֲקוּ נָח' שָׁמַע, וּמָכַל צָרוֹתֵם הַצִּילֵם'¹²³, 'קָרוֹב ה' לְנִשְׁבָּרֵי לֵב, וְאֶת דִּפְאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ'¹²⁴, 'רבות רעות צדיק, וּמָכַלם יְצִילֵנוּ ה'¹²⁵,

¹¹⁸ תהילים, לד' - כ'.

¹¹⁹ מדרש תנחומא, (פרשת "נצבים", אות א').

¹²⁰ דברים, כט' - ט'.

¹²¹ דברים, כט' - ט'.

¹²² היינו:

שם הוי"ה ברוך הוא.

¹²³ תהילים, לד' - יח'.

¹²⁴ תהילים, לד' - יט'.

¹²⁵ תהילים, לד' - כ'.

הכוונה, 'צֶעֱקוּ וכו', שהתפללו ל-ה', ומכל צרותם הצילם,
ד-כו' אזכרות שבתפילת י"ח, שהתפללו, מגינים.
וזה, דווקא כשמתפללים בהכנעה!
וכמו שאמרו ז"ל¹²⁶, דאין תפילה נשמעת, אלא אם כן משים עצמו כבשר,
וכיוצא,
וזה שנאמר¹²⁷, 'קְרֹב ה' לְנִשְׁפָּרֵי לֵב'.
יְרַבֹּת רְעוֹת¹²⁸, שהם אותיות שבקללות,
יְצַדִּיק¹²⁹, באות על הצדיק,
וּמִכְפֹּלֶם יַצִּילֵנוּ ה'¹³⁰, שהזכיר בתפלה,
ד-כו' הויות שבתפילה, מצילים מהקללות.
ויש לרמוז זה גם בקראין, בסגנון זה -
וּמִצְאָהוּ רְעוֹת רַבּוֹת¹³¹, שהם ק' תוכחות,
צח' הכתובות, ו-גם כָּל חָלִי וְכָל מַכָּה¹³², שהם שתיים צרות זו לזו ...
וּמִצְאָהוּ רְעוֹת¹³³, רמז ל-ק' קללות, שיש תרעו' אותיות.
ואמר, 'על פי אין אֱלֹהֵי בְּקֶרְבִּי¹³⁴, כלומר, שלא התפללתי עבודה שבלב זו
תפילה,

¹²⁶ סוטה, ה' ע"א.

¹²⁷ תהילים, לד' - יט'.

¹²⁸ תהילים, לד' - כ'.

¹²⁹ תהילים, לד' - כ'.

¹³⁰ תהילים, לד' - כ'.

¹³¹ דברים, לא' - יז'.

¹³² דברים, כח' - סא'.

¹³³ דברים, לא' - יז'.

'מִצְאוֹנֵי הָרְעוֹת הָאֵלֶּה'¹³⁵, שאם הייתי מתפלל ה-כו' אזכרות, היו מגינות לבטל הקללות הנזכרות.

ויתיישב בזה, מה שכתב הרב 'כתנות אור' -

שתיקנו ק' ברכות, לבטל ק' קללות. וגם אני בעניותי כתבתי כן לעיל¹³⁶, שהברכות מגינות לבטל הקללות, ולהצילם מגיהנם. עיין שם ציצים ופרחים לתורה.

ועתה, אפשר לומר -

כי יען בקללות כתוב כו' פעמים שם המיוחד, למתק ולהפך הקללות,

תקנו מאה ברכות, שיזכיר השם המיוחד, כי בזה ינצל מה-ק' קללות.

ואפשר, כי 'מאה ברכות', עם ב' כוללים לשתי התיבות, גימטריא תרעו'¹³⁷,

שבמאה ברכות, ינצל מהקללות שבהם תרעו' אותיות, ולעומת קללות יהיו ברכות.

ומן האמור, אפשר לרמוז בתהילים - מזמור מ', 'כִּי אֶפְפוּ עָלַי רָעוֹת עַד אֵין מִסְפָּר' וכו'¹³⁸, 'רָצָה ה' לְהַצִּילֵנִי, ה' לְעֲזָרְתִּי חוֹשָׁה'¹³⁹,

הכוונה, שהגם שבקללות יש מספר צח', כתיב 'גַּם כָּל חָלִי וְכָל מַכָּה' וכו'¹⁴⁰,

¹³⁴ דברים, לא' - יז'.

¹³⁵ דברים, לא' - יז'.

¹³⁶ בספרו הקדוש "כסא דוד", (דרוש כ', ד"ה "אמרת אקדמה").

¹³⁷ היינו:

מילת "מאה", עם הכולל, עולה בגימטריא למניין 47,

ומילת "ברכות", עם הכולל, עולה בגימטריא למניין 629.

ובצירופם זה לזה, עולה מנינם למניין 676, וכמנין תרעו' אותיות שנאמרו בקללות שבמשנה תורה.

¹³⁸ פסוק יג'.

¹³⁹ פסוק יד'.

¹⁴⁰ דברים, כח' - סא'.

ולכך יש תרעו' אותיות, שהוא 'רעות',

לומר, שמלבד אלה, יבואו 'רעות'.

וזה שנאמר 'אֶפְפוּ עָלַי רְעוֹתַי'¹⁴¹, שהם הקללות, שיש בהם תרעו' אותיות.

ולא עוד, אלא כי עתה היו 'עַד אֵין מִסְפָּר'¹⁴², כי הכל רמוז בקללות - תרעו' אותיות שהוא 'רעות'.

'רָצָה ה' ¹⁴³, שכתוב בקללות כו' הויות, גימטריא תרעו', להגין,

ואם כן, אני מתפלל, 'רָצָה ה' לְהַצִּילֵנִי'¹⁴⁴, ו-כו' הויות עם הכולל - גימטריא 'עזרת',

ששמו הגדול עוזר להציל!

וזה שנאמר ¹⁴⁵, 'ה' לְעֲזָרְתִּי חוֹשֶׁה'.

וזה רמוז ¹⁴⁶, 'הִבָּה לָנוּ עֲזָרַת מִצָּר': שהקללות שהם תרעו', יִהְיֶה 'עזרת', בכוח שמו,

וזהו 'עֲזָרַת מִצָּר'¹⁴⁷, במקום 'רעות', יהיה 'עזרת'.

וזה שנאמר ¹⁴⁸, 'לִוְלִי ה' עֲזָרָה לִי וכו'.

ואעיקרא יש לרמוז, שלכך יש בקללות תרעו' אותיות, לומר, דאם יש אחדות ביניהם זה הכולל - אחד, מצטרף עם תרעו', ונעשה 'עזרת' להגין עליהם.

¹⁴¹ תהילים, מ' - יג'.

¹⁴² תהילים, מ' - יג'.

¹⁴³ תהילים, מ' - יד'.

¹⁴⁴ תהילים, מ' - יד'.

¹⁴⁵ תהילים, מ' - יד'.

¹⁴⁶ תהילים, ס' - יג'.

¹⁴⁷ תהילים, ס' - יג'.

¹⁴⁸ תהילים, צד' - יז'.

וגם רמז, דשמו הגדול שהוא גימטריא תרעו', הוא עזרת ישראל.
ואפשר לרמוז עוד בקראין, על משחיתים הנבראים מזרע לבטלה וקרי, אשר הן
היו בעוכריו, להטרידו, ולשבר כליו, ולהצר ליבו, כמו שאמרו חכמי המדע,
וזה שנאמר ¹⁴⁹, 'וַעֲזָבֵנִי, וְהִפֵּךְ אֶת בְּרִיתִי, אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ, דִּיקָא, שֶׁהִרְבֵּה חֲלָלִיו
בזרע לבטלה, וכיוצא,
'וְחָרָה אַפִּי בּוֹ, וְכוּ' ¹⁵⁰, 'וּמִצָּאָהוּ רְעוֹת רַבּוֹת' ¹⁵¹, הם המשחיתים הנבראים מזרעו
הנקרא רע,
כמו שנאמר ¹⁵², 'וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה, רַע בְּעֵינֵי יְהוָה, וַיִּמְתְּהוּ יְהוָה',
ועל כן, כינה המשחיתים 'רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת' ¹⁵³,
על דרך שפירש האר"י ז"ל, 'כִּי רַבָּה רְעַת הָאָדָם' ¹⁵⁴,
וכן יתפרש כאן, 'רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת' ¹⁵⁵, כִּי הֵם צוּרֹת לָאָדָם, כאמור.
'וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא' ¹⁵⁶, יתוודה ויאמר, 'הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקֶרְבִּי' ¹⁵⁷, כלומר,
דאות ברית חתום בחותמא דמלכא - שדי מלבר והויה מלגאו, וקלקל ופגם בהם,
ודחה שמות הקודש,
והוא אומרו ¹⁵⁸, 'עַל כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקֶרְבִּי, וְהוּא וִידוּי כְּמִשְׁפָּטוֹ.

¹⁴⁹ דברים, לא' - טז'.

¹⁵⁰ דברים, לא' - יז'.

¹⁵¹ דברים, לא' - יז'.

¹⁵² בראשית, לח' - ז'.

¹⁵³ דברים, לא' - יז'.

¹⁵⁴ בראשית, ו' - ה'.

¹⁵⁵ דברים, לא' - יז'.

¹⁵⁶ דברים, לא' - יז'.

¹⁵⁷ דברים, לא' - יז'.

¹⁵⁸ דברים, לא' - יז'.

אכן, זה לא יספיק למחות המשחיתים, רק צריך סיגופים וייסורין להמיתם,
וזה שנאמר ¹⁵⁹, 'הַסִּתֵּר אֶסְתִּיר', עדיין ישנו בהסתר פנים, 'עַל כָּל הָרָעָה' ¹⁶⁰,
'אֲשֶׁר עָשָׂה' ¹⁶¹ המשחיתים אשר נבראו על ידו,
'כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים' ¹⁶², וטימא את הקודש, וברא משחיתים לחבל,
וזהו 'הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה' ¹⁶³, וזה צריך מירוק,
על כן, 'הַסִּתֵּר אֶסְתִּיר פָּנָי' ¹⁶⁴."

ל. זאת תורת העול"ה:

א. סוד מאה ברכות המציל מן המוות ¹⁶⁵, של ק' קללות האמורות בפרשת "כי
תבוא" - אשר תיבותיהם עלות כמניין "רְעוֹת" ¹⁶⁶, הוא בכדי להכניס את בני
ישראל בברית,
והיינו, קדושת הברית ¹⁶⁷, וברית הַעֲרִבוֹת ¹⁶⁸ - בסוד "אחד", ההופך את מילת
"רְעוֹת" למילת "עזרת" ¹⁶⁹.

¹⁵⁹ דברים, לא' - יח'.

¹⁶⁰ דברים, לא' - יח'.

¹⁶¹ דברים, לא' - יח'.

¹⁶² דברים, לא' - יח'.

¹⁶³ דברים, לא' - יח'.

¹⁶⁴ דברים, לא' - יח'.

¹⁶⁵ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'-ז'-ח'.

¹⁶⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

¹⁶⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

¹⁶⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁶⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

ב. סוד מאה ברכות המציל מן המוות ¹⁷⁰, של ק' קללות האמורות בפרשת "כי תבוא" - אשר תיבותיהם עלות כמניין "רעות" ¹⁷¹, נעוץ בבחינת "מידה הענווה" ¹⁷²,

המביאה לידי שלימות ההכנעה, בתפילה קדושה וטהורה ¹⁷³,
בסוד "אל תקרי מ'ה', אלא מאה" ¹⁷⁴,

ומעין הנאמר בענוותנותו של משה רע"ה, "וְנַחֲנוּ מָה" ¹⁷⁵.

ג. סוד מאה ברכות המציל מן המוות ¹⁷⁶, של ק' קללות האמורות בפרשת "כי תבוא" - אשר תיבותיהם עלות כמניין "רעות" ¹⁷⁷, הוא שורש עניין התשובה, בבחינת מאמר הכתוב ¹⁷⁸, "וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁמַעַתְּ בְּקוֹלוֹ, כָּל אֲשֶׁר אֶנְכִּי מְצַוְךָ הַיּוֹם, אֹתָהּ וּבְנֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" ¹⁷⁹.

ועל כן, נִשְׁנֶה ונלמדו עניינים אלו בתוך פרשתן, בכדי להורות לאדם את דרך התשובה השלימה, ואת סוד חיי הנצח,

בכל עת ועת, ובפרט ביום הדין של "ראש השנה",

כאשר נרמז במאמר הכתוב בפרשתן ¹⁸⁰, "אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, רְאִשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם - זִקְנֵיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם, כָּל אִישׁ יִשְׁרְאֵל",

¹⁷⁰ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'-ז'-ח'.

¹⁷¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

¹⁷² וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

¹⁷³ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

¹⁷⁴ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ו'-ז'.

¹⁷⁵ שמות, טז' - ז'.

¹⁷⁶ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ד'-ה'-ו'-ז'-ח'.

¹⁷⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

¹⁷⁸ דברים, ל' - ב'.

¹⁷⁹ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

שכן, כבר ידעת, ש-"היום" - "הוא יום ראש השנה" ¹⁸¹.
יתן ה' יתברך, ונזכה להעמיק בסוד העניין, וממילא נזכה לשנה טובה ומבורכת.
אמן.

¹⁸⁰ דברים, כט' - ט'.

¹⁸¹ כן כתב ה"זוהר הקדוש" בכמה וכמה מקומות:

חלק ב', דף לב' ע"ב.

חלק ב', דף לג' ע"ב.

חלק ב', דף מד' ע"א.

חלק ג', דף רלא' ע"א.

תיקוני הזוהר, תיקון ל', דף עד' ע"א.

זוהר חדש, פרשת "בראשית", דף לד' ע"ב.

"וְצִתֵּיתִי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וְשֵׁם"

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרליה ע"ה
- רבקה סימוני ע"ה (לבית איבגי) בת הרבנית שרה שתחי'
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוגי) בת גרסיה ע"ה
- אריקה ביננבאוס ע"ה (לבית פינקסוביץ) בת יוסף וברטה שיחי'
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של הקדושים אשר נרצחו על קידוש ה'

בחג "שמחת-תורה" תשפ"ד